Rainer Maria Rilke: Die Sonette an Orpheus, I / (z: Sonety do Orfeusza, I, tł. Ela Binswanger)

Rainer Maria Rilke: Die Sonette an Orpheus, I

O, rośnie drzewo. O, cnoto wzrastania!
O, śpiew Orfea! Rosłe drzewo w uszach!
Wszystko umilkło. Lecz w ciszy ustania
nowy początek, skłon i zmiana rusza.

Bieg zwierząt z ciszy, z prześwitującego
tu i tam lasu, z ukrytych nor i gniazd;
i jasne było, to nie podstępny zjazd,
nie z lęku cichły, tak same z niczego,

z zasłuchania w pieśń. Ryczenie, wycie, kwik
dla serc zbyt mało. Gdzie jak dotąd stała
licha ich chata, by gościć taki ton,

gdzie przystań miały te z najmroczniejszych żądz,
w dzień wraz z twym wejściem kolumnada drżała,
taką świątynię dostał słuchu ich zmysł.

(tł. Ela Binswanger, wersja 2.)

*

Rainer Maria Rilke: Sonette an Orpheus, I

Oto wyrosło drzewo. O, prostoto wzrostu!
O, Orfea śpiewanie! Rosłe drzewo w uszach!
Wszystko naraz umilkło. Lecz i w ciszy wokół
tkwił już nowy początek, skłon i zmiana rusza.

Zwierzyna biegła z ciszy, z prześwitującego
zielenią jasną lasu, z ukrytych nor i gniazd;
i wtedy się wydało, to nie jest leśny zjazd,
i nie z lęku ucichły tak same z niczego,

a z zasłuchania się w śpiew. Ryczenie, wycie, kwik
zdały się sercom małe. Gdzie jak dotąd stała

zbyt skromna biedna chata, by gościć taki ton,

gdzie schronienie znalazły te z najmroczniejszych żądz,
dziś od twojego wejścia kolumnada drżała,
taką świątynię dostał ich słuchu czuły zmysł.

(tł. Ela Binswanger, wersja 1., zostawiam ten oryginalny niemiecki tytuł "Sonette an Orpheus" / "Sonety do Orfeusza")

*

Rainer Maria Rilke, Sonety do Orfeusza, I

Wyrosło drzewo. O czystość wzrastania!
O, Orfeusz śpiewa! Wysokie drzewo w uchu!
Umilkło wszystko. Lecz i w przemilczeniu
początek nowy szedł, skinienie i przemiana.

Zwierzęta z ciszy wybiegły, z jasności
rozluźnionego lasu, z legowisk i gniazd;
i wraz się okazało, że nie z przebiegłości
ani nie z lęku były w sobie ciche tak,

lecz ze słuchania. Ryk i krzyk i wrzawa
wydały im się w sercach małe. I gdzie dotąd
chatynka ledwie ku słyszeniu stała,

kryjówka najciemniejszych ich pożądań
z chwiejnymi węgarkami u wylotu, —
świątynię tam stworzyłeś dla ich słuchu.

(tł. Andrzej Lam, pierwodruk: "Elegie duinejskie i Sonety do Orfeusza" w tłumaczeniu Andrzeja Lama, Warszawa, 2011)

*

Rainer Maria Rilke: z „Sonetów do Orfeusza”, I

Wznosi się drzewo. Cóż za podniesienie!
Orfeusz śpiewa. Wzniosłe drzewo w uchu!
I wszystko milczy. Ale to milczenie
staje się znakiem i początkiem ruchu.

Zwierzęta w ciszy z mrocznego ostępu
prą w jasną stronę, gdzie się las rozrzedza,
a są tak ciche wcale nie z podstępu
ni z lęku, jaki często je nawiedza,

lecz z zasłuchania. Wycie, ryk, szczekanie
milkną w ich sercach. Bo gdzie był jedynie
szałas, by przyjąć to, co nadchodzące,

nora, kryjąca najciemniejszą żądzę,
co z drżeniem czeka na tęskne wezwanie —
tam właśnie w słuchu wznosisz im świątynię.

(tł. Janusz Szpotański)

*

Rainer Maria Rilke: Die Sonette an Orpheus, I

Da stieg ein Baum. O reine Übersteigung!
O Orpheus singt! O hoher Baum im Ohr!
Und alles schwieg. Doch selbst in der Verschweigung
ging neuer Anfang, Wink und Wandlung vor.

Tiere aus Stille drangen aus dem klaren
gelösten Wald von Lager und Genist;
und da ergab sich, daß sie nicht aus List
und nicht aus Angst in sich so leise waren,

sondern aus Hören. Brüllen, Schrei, Geröhr
schien klein in ihren Herzen. Und wo eben
kaum eine Hütte war, dies zu empfangen,

ein Unterschlupf aus dunkelstem Verlangen
mit einem Zugang, dessen Pfosten beben, -
da schufst du ihnen Tempel im Gehör.

(z: Die Sonette an Orpheus, erster Teil, 1922)

*

"*Sonety do Orfeusza*" *(niem. "Die Sonette an Orpheus") - cykl liryczny austriackiego poety Rainera Marii Rilkego opublikowany w 1923. Został zadedykowany pamięci Wery Ouckamy Knoop, koleżanki córki*

poety. Składa się z dwóch części i w sumie liczy 55 utworów (26+29). Obok "Elegii duinejskich" należy do najważniejszych i najczęściej tłumaczonych dzieł autora. Na język polski przekładali go między innymi Mieczysław Jastrun, Janusz Szpotański, Artur Sandauer (w przypisie satyra na jego tł.), Adam Pomorski, Andrzej Lam… Na angielski cykl przetłumaczyli m.in. J.B. Leishman, Stephen Spender, Stephen Mitchell i Robert Temple. (z Wiki)

ilustracja: Frans Snyders, Orfeusz i zwierzęta, 1636-1638, Museo del Prado, Madryt